

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Broj:
Nikšić,

Na osnovu člana 64 stava 10 Statuta Univerziteta CrneGore , a u vezi sa članom 24 Pravila studiranja na master studijama, Vijeće Filološkog fakulteta na sjednici održanoj 9. juna 2021. godine, donijelo je

ODLUKU

I

Prihvata se master rad na temu „Usvajanje određenog i neodređenog člana u nastavi italijanskog jezika u crnogorskim osnovnim školama: analiza grešaka i prijedlozi za njihovo prevazilaženje” kandidatkinje Dijane Balabušić, Studijski program Italijanski jezik i književnost.

II

Imenuje se Komisija za odbranu master rada u sljedećem sastavu:

Doc. dr Deja Piletić, mentorka
Doc. dr Olivera Popović, članica
Doc. dr Radmila Lazarević, predsjednica

DEKANICA

Prof. dr Tatjana Jovović

Univerzitet Crne Gore

Filološki fakultet

Nikšić, 7. 06. 2021.

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET NIKŠIĆ			
PRIMLJENO: 07.06.2021.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRIJEDNOST
01	1487		

Predmet: Predlog komisije za odbranu magistarskog rada

Predlog

Predlažem da komisija za ocjenu magistarskog rada pod naslovom *Upotreba određenog i neodređenog člana u nastavi italijanskog jezika u osnovnoj školi: analiza grešaka i prijedlozi za njihovo prevazilaženje* kandidatkinje Dijane Balabušić, br. indeksa 1/09, SP Italijanski jezik i književnost, smjer – Nauka o jeziku, bude određena u sljedećem sastavu:

1. Doc. dr Radmila Lazarević, predsjednica;
2. Doc. dr Olivera Popović, članica;
3. Doc. dr Deja Piletić, mentorka

S poštovanjem,

Deja Piletić

FILOLOŠKI FAKULTET

U Nikšiću, 7.06.2021.

UNIVERZITET CRNE GORE			
FILOLOŠKI FAKULTET			
NIKŠIĆ			
PRIMLJENO:	07.06.2021.		
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRIJEDNOST
01	1487/A		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

U skladu sa Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta br. 01-969, od 13. 04. 2021. godine, kojom smo imenovane kao članice komisije za ocjenu magistarskog rada pod naslovom *Upotreba određenog i neodređenog člana u nastavi italijanskog jezika u osnovnoj školi: analiza grešaka i prijedlozi za njihovo prevazilaženje* kandidatkinje Dijane Balabušić, podnosimo sljedeći

IZVJEŠTAJ

o ocjeni magistarskog rada

Magistarski rad kandidatkinje Dijane Balabušić pod naslovom *Upotreba određenog i neodređenog člana u nastavi italijanskog jezika u osnovnoj školi: analiza grešaka i prijedlozi za njihovo prevazilaženje*, sadrži sve neophodne djelove propisane članom 26 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama.

Rad sadrži ukupno 92 stranice i sastoji se od uvoda, šest strukturnih poglavlja, zaključka, bibliografije i tri priloga.

U uvodu rada ukratko je iznesena struktura samog magistarskog rada, kao i osnovne ideje koje su podstakle autorku na sprovođenje istraživanja čiji su rezultati predstavljeni u centralnom dijelu rada. Autorka na samom početku ističe konstataciju da kod govornika crnogorskog jezika usvajanje određenog i neodređenog člana predstavlja problem i ističe namjeru da svojim istraživanjem dođe do odgovora na pitanje koje su glavne prepreke u usvajanju člana kod učenika koji uče italijanski na institucionalnom nivou, u okviru osnovnoškolskog obrazovanja, kao izborni strani jezik. Odgovor na ovo pitanje, kako autorka smatra, mogao bi da pomogne u odabiru i formiranju didaktičkih aktivnosti radi prevazilaženja eventualno otkrivenih prepreka.

Prva tri poglavlja rada služe kao teorijski uvod za eksperimentalno istraživanje. U njima kolegistica Balabušić uopšteno definiše kategorije italijanskog određenog, neodređenog i partitivnog člana, njihove morfološke karakteristike, kao i upotrebe koje su predviđene predmetnim programima osmog i devetog razreda crnogorskih osnovnih škola. Pri tome, ona posebno ističe važnost adekvatne upotrebe člana u situacijama kada u suprotnom može doći do pogrešnog tumačenja ili nerazumijevanja pravog značenja datog iskaza. Autorka zatim nastoji da, pozivajući se na naučnike koji su se bavili datom problematikom, kategoriju italijanskog člana dovede u vezu sa kategorijom određenosti i neodređenosti i načinom na koji se ona ispoljava u bosanskom, hrvatskom, crnogorskom i srpskom jeziku, koje u daljem radu obilježava akronimom BHCS. U tom, uvodnom dijelu rada, autorka daje i kraći pregled određenog broja naučnih radova i iz njih izvedenih opštih zaključaka na temu usvajanja italijanskog člana kod govornika BHCS jezika. Kolegistica Balabušić potom daje i kratak osvrt na savremene metode i tehnike u nastavi stranih jezika, posebno se koncentrišući na one predviđene za uzrast rane adolescencije, a na čijim osnovama su izrađeni i udžbenici italijanskog jezika u upotrebi u crnogorskim osnovnim školama. Ona dalje analizira stepen i način prisustva italijanskog člana u predmetnom planu i programu, kao i u predviđenim udžbenicima. Kako bi obezbijedila što objektivnije i cjelovitije tumačenje rezultata koje će dobiti nakon testiranja svojih ispitanika u okviru planiranog eksperimentalnog istraživanja, autorka je sproveda i kraći upitnik sa nastavnicima koji izvode nastavu na predmetu Italijanski jezik u testiranim odjeljenjima. Upitnikom je nastojala da otkrije viđenje predmetnih nastavnika u pogledu važnosti nastave gramatike uopšte, te didaktičke vježbe kojima pribjegavaju u obradi gramatičkih jedinica.

Centralni dio magistarskog rada posvećen je opisu i detaljnoj analizi eksperimentalnog istraživanja koje je autorka sproveda na uzorku od ukupno 250 ispitanika, đaka osmog i devetog razreda šest crnogorskih osnovnih škola. Nakon detaljnog obrazloženja cilja, hipoteze i metodologije istraživanja, autorka sprovodi kvantitativnu, kvalitativnu i uporednu analizu dobijenih rezultata.

Na osnovu istraživanja na temu usvajanja italijanskog člana kod govornika BHCS jezika, kao i na osnovu činjenice da crnogorski jezik ne poznaje kategoriju određenog i neodređenog člana, kolegistica Balabušić je pretpostavila na koje će probleme crnogorski učenici nailaziti prilikom učenja italijanskog člana na samom početku, te predvidjela greške koje će se ogledati kako u obliku člana, tako i u njenoj adekvatnoj upotrebi. Pretpostavila je da će u početnim

stadijumima učenja biti vidljivi problemi sa savladavanjem samog oblika člana, koji će na višem stepenu učenja biti znatno manje izraženi. Kada je u pitanju upotreba člana, pretpostavila je da će se sa porastom jezičkog znanja ona približavati ciljnoj upotrebi, ali da će problemi u ovom segmentu i dalje biti vidljivi. Pretpostavila je takođe da će greške u upotrebi člana biti prevashodno uzrokovane negativnim transferom iz maternjeg jezika.

Kao jedinicu mjerenja koleginica Balabušić je uzela klasični pismeni test znanja koji je bio prilagođen ispitanicima (učenicima uzrasta 13 i 14 godina, sa boljim i lošijim uspjehom) i nivou usvojenog gradiva. Test se sastojao iz dva dijela: gramatičkog testa i pismenog sastava. Cilj gramatičkog testa bio je da se ispita pravilna upotreba određenog, neodređenog i partitivnog člana, dok je cilj sastava bio da se ispita pravilna upotreba člana u slobodnoj, pisanoj produkciji. Testiranje svih ispitanika sprovedeno je istog dana, na istom testu. Broj ispitanika u VIII razredu bio je 130, dok ih je u IX razredu bilo 120. Svi ispitanici su se, prije nego što su počeli da uče italijanski jezik, već upoznali sa kategorijom člana kroz učenje engleskog jezika, kao obaveznog stranog jezika u crnogorskom osnovnoškolskom obrazovanju. Ispitani su učenici šest osnovnih škola u Crnoj Gori: O.Š. „Dašo Pavičić“ Herceg Novi, O.Š. „Orjenski Bataljon“ Bijela, O.Š. „Veljko Drobnyaković“ Risan, O.Š. „Savo Ilić“ Kotor, O.Š. „Drago Milović“ Tivat i O.Š. „Nikola Đurković“ Radanovići. Razlog iz kog se opredijelila za testiranje đaka u primorskim školama autorka obrazlaže činjenicom da se date škole nalaze u turističkim mjestima koja su i kroz istoriju imala kontinuirani kontakt sa italijanskom jezikom, pa pretpostavlja da su uslovi usvajanja italijanskog jezika kod većine đaka ovih škola nešto prirodniji u odnosu na njihove vršnjake u centralnim i sjevernom dijelu Crne Gore. Test nije bio anoniman, kako bi se na taj način učenici motivisali da što bolje riješe date zadatke. Sami rezultati testa nijesu uticali na konačnu ocjenu iz predmeta Italijanski jezik, što je učenicima predloženo prije samog testiranja, a vrijeme izrade testa bilo je 45 minuta.

Analiza rezultata podrazumijevala je klasifikaciju, statistički prikaz, deskripciju i kvalitativnu analizu grešaka pronađenih u okviru gramatičkog testa i pismenog sastava s ciljem provjere nivoa vladanja oblicima različitih vrsta italijanskog člana, odnosno vladanja njihovom upotrebom. Kvantitativni rezultati istraživanja izloženi su pregledno kroz grafikone, a potom kvalitativno opisani i tumačeni. Kvalitativna analiza je imala za cilj otkrivanje mogućih uzroka uočenih vrsta grešaka. Analiziran je zasebno učinak đaka osmog i devetog razreda na istom testu, kako bi se kasnije sumarni rezultati mogli porediti.

Rezultati sprovedenog istraživanja potvrdili su postojanje konstantnog problema u usvajanju člana kod testiranih učenika, a hipoteza o smanjenju grešaka u upotrebi člana s očekivanim rastom opšteg nivoa jezičke kompetencije nije se potvrdila. Štoviše, pokazalo se da, čak i u pitanju samih oblika italijanskog člana, učenici nižih razreda uglavnom pokazuju veću preciznost. Rezultate proistekle iz analize istraživačkog korpusa koleginica Balabušić zatim je dovela u vezu i sa rezultatima upitnika kojim su anketirani predmetni nastavnici italijanskog jezika u školama čiji su učenici testirani. S jedne strane, analizirala je testove učenika čiji nastavnici smatraju da je gramatika veoma važna u učenju stranog jezika, a na drugoj radove đaka čiji su se nastavnici u upitniku izjasnili da je gramatika u nastavi stranog jezika manje važna. Analiza je pokazala više grešaka u odjeljenju čiji je nastavnik mišljenja da komunikativna kompetencija kojoj teži savremena nastava stranih jezika ne treba da insistira na gramatičkoj tačnosti, dok je u odjeljenju čiji nastavnik smatra da je gramatika važan dio jezika, kojim se mora ovladati podjednako kao i ostalim vještinama i nivoima, bilo drastično manje grešaka.

Dobijeni rezultati, nakon detaljnije analize i poređenja sa nalazima srodnih istraživanja, a imajući u vidu uzrast učenika, kao i činjenicu da je u pitanju institucionalno učenje jezika, naveli su autorku na zaključak da u nastavnom procesu koji svakako treba u osnovi da bude zasnovan na komunikativnom pristupu, ipak ne treba zanemarivati gramatiku i značaj maternjeg jezika za razumijevanje određenih gramatičkih koncepata; da se usvajanju člana mora posvećivati konstantna pažnja, te da nastavni proces usmjeren ka njegovom usvajanju treba prevashodno da se zasniva na kontrastiranju sa maternjim jezikom.

Bibliografija ovog magistarskog rada sadrži ukupno 75 odrednica.

Rad sadrži tri priloga: test na osnovu kog je sprovedeno istraživanje, upitnik za nastavnike italijanskog jezika i komentare nastavnika.

U zaključku rada koleginica Balabušić i sama navodi ograničenja svog istraživanja sa kojima je i ova komisija saglasna: istraživanje je ograničeno na jednu generaciju đaka škola iz primorske oblasti Crne Gore i moglo bi dalje biti upotpunjeno testiranjem đaka sa šire crnogorske teritorije, čime bi se postigla veća objektivnost rezultata istraživanja. Sa proširenjem broja ispitanika, anketnim upitnikom trebalo bi obuhvatiti i veći broj nastavnika italijanskog jezika, što bi jasnije pokazalo da li su didaktički pristupi i tehnike koje nastavnici primjenjuju dovoljno efikasni kako bi učenici vladali upotrebom gramatičke kategorije određenog i neodređenog člana,

a pomoglo bi i da se dobije šira slika vezano za tehnike i didaktičke aktivnosti kojima nastavnici pribjegavaju u nastavi gramatike italijanskog jezika.

Komisija je ipak mišljenja da je istraživački korpus adekvatan standardima magistarskog rada; da je istraživanje solidno postavljeno i sprovedeno adekvatnom metodologijom; da su rezultati predstavljeni na jasan način i da kao takvi mogu poslužiti za unapređenje nastavnog materijala i nastavnog pristupa u pogledu tretiranja italijanskog člana, te kao polazište za temeljitije bavljenje ovom naučnom problematikom.

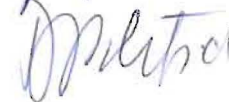
Komisija za ocjenu magistarskog rada

Doc. dr Radmila Lazarević, predsjednica

Doc. dr Olivera Popović, članica

Doc. dr Deja Piletić, mentorka